

Rahatoğulları,

11 EYLÜL 2017

SİVAS'TA RAHATOĞULLARI DARÜRRAHASI

(170100)

Müjgân Üçer*

Sivas şehri Selçuklu Türkiye'sinin büyük merkezlerinden biri idi. Günümüze kadar gelmiş olan anıtlar, şehrin tarihi önemi hakkında fikir verir. Sosyal yardım kurumları, camileri, darüşşifası, han ve hamamları ile bayındır bir şehir olan Sivas, zamanının üniversitesi olan pek çok medresesi ile ilim merkezi olmuştur. Sivas, Danişmendliler'e başkent, Selçuklu sultanlarına, Konya'dan sonra, Kayseri gibi, ikinci başkentlik yapmış, büyüklüğü, yolların kavşağında oluşu, ticari ve ekonomik üstünlüğü ile bu dönemlerde altın çağını yaşamıştır.

Şehrin sosyal tarihi hakkındaki bilgilerin bir kısmını, vakıf eserlerin günümüze ulaşan vakfiyelerden öğrenebiliyoruz. Sivas'ta vakıf ve hayır işlerinin çok geniş ve yaygın bir şekilde ileri olduğunu İslam kaynakları da bildirmektedir. Kışın şehirde kuşlara yem vermek için daimi vakıflar yapılmış olduğuna dair Zekeriyya Kazvinî'nin ifadesi buna örnektir¹. XIV. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'ya gelen Faslı ünlü seyyah İbni Batuta Anadolu'daki merhamet, hizmet ve yardım amacıyla yapılmış olan kuruluşları görmüş, bu sebeple de "*Bereket Şam'da, şefkat Anadolu'da*" demiştir.

Rahatoğulları ailesinin Sivas'ta tesis etmiş oldukları *Darürraha* [*Dârü'r-Raha*], sosyal yardım kurumlarımız içinde, eskiliği ve özelliği ile ayrı bir önem taşır. Zengin vakıfları olan bu eserin 721/1320 tarihinde düzenlenmiş olan vakfiyesinden; Kemaleddin Ahmed bin Rahat'a ait evin, oğlu Rükneddin Hattab tarafından bir zaviye haline getirildiğini ve *Darürraha* adı verildiğini öğreniyoruz. Darürraha kelimenin anlamıyla, bir sağlık kuruluşu değil, sosyal yardım amacına hizmet eden çok önemli bir eserdir. Rahatoğulları tarafından kurulan ve fakirlerin, yolcuların dinlenme yeri olan bu eser ne yazık ki günümüze gelememiştir. Sivas'ın, Kızılırmak Mahallesi'nde, eski adı ile İmaret Mahallesi'nde bulunan bu yapı artık tarihe mal olmuştur. Darürraha'nın imareti yüzyıllar boyu hizmet vermiş olduğu için mahalle de bu adla anılmış, İmaret Mahallesi denilmiştir. Günümüze gele-meyen eserin imaretinden herkesin yararlanması sağlanmış, misafirler, dindarlar, düşkünler ve günlük yiyeceği bulunmayanlar için sığınacak yer olmuş, vakfın gelirlerinden hastalara, yaşlılara, ihtiyaç sahiplerine dağıtılmıştır.

Darürraha cami, imaret ve çeşmesi ile bir külliye halinde idi. Bu eser Muharrem 779/1377 tarihinde yine aynı aileden Şeyh Hasan isimli şahıs tarafından onarılmıştır. Günümüzde mevcut olan bu onarım kitabesi, halen bu mahallede bulunan İmaret Camii'nin kapısının sol tarafındaki duvarı üzerinde bulunmaktadır.

Rahatoğlu Vakfiyeleri

1- H. 687 (M.1288) Vakıflar Genel Md. Arşivi, No:578, Arapça, s.3.

A. Süheyl Ünver, Sivas Tıp Sitesi adlı eserinde de Rahatoğulları'na ait ilk vakfiyenin 687/1288 tarihli olduğunu bildirmektedir. "*Hattab bin Ahmed'in 721/1321 ve 771/1369 tarihlerinde tasdik edilen 687/1288 tarihli vakfiyesinin sureti Ankara'da Vakıflar Umum Müd. Arşv. No. 578, Arapça, 3. sahifede bulunmaktadır.*"

* Sivas/TÜRKİYE.